

cza-kastély képével, Ady Lőrincné egy leve-
lének, Erdélyi János egy nyugtatóványának,
a sárospataki műkedvelő előadások szín-
lapjainak fényképmásolatai.

Horváth Károly

A pécsi pedagógiai főiskola évkönyve. 1959—
1960. Szerkesztő bizottság: Kálmánchey
Zoltán, Kelemen László, Komlósi Sándor,
Márk Bertalan, Selymes Ferenc, Szent-
istványi Gyula, Székely Jenő, Weber Mihály.
Pécs, 1960. Pécsi Szikra nyomda. 342 l.

Az irodalomtörténést a kötet anyagából
elsősorban Péczely László dolgozata (*A sorozatosság különböző mértékű megvalósulásai a versben. Ezek funkcionális értéke.*) érdekli,
mely egy készülő tanulmány fejezete. Célja,
hogy a mostanában kialakult nézetel szem-
ben, miszerint a ritmusnak nem elengedhe-
tetlen feltétele a sorozatosság, a ritmikai
képletek ismétlődése, bebizonyítsa az ellen-
kezőjét. Péczely a képletes verset s József
Attila szabadvershez közelálló alkotásait
egyaránt alkalmas formának tartja a tartal-
lom művészi kifejezésére, a különbséget
csak abban látja, hogy a sorozatosság elvé-
nek különböző mértékű s jellegű megvaló-
sulását mutatják. Igazolásként egy elemzés-
sort találunk. A következetes sorozatosságot
mutató alkotások (*Pázmán löveg, Zalán
jutása, Éj királynője-monológ*) elemzésekor
azt világítja meg, hogy a képletes versek is
alkalmasak a tartalom változásait lépésről-
lépésre követni. A bomló sorozatosság állom-
ásaiként a szabadsorú vers (*Homér és
Oszján*), illetve Ady verselése következik,
akinél a sorozatosságot a *strófa* jellegének
ismétlődése biztosítja. A sor szélső típusaként
a *Külvárosi éj* elemzését találjuk. Ez esetben
a sorozatosságot már csak „valami ritmikai
állandóság” adja.

A tanulmány szép példáját szolgáltatja
annak, hogyan kell a formai szépségeket
a tartalommal elválaszthatatlanul, a tartalom
érdekében feltárni. Az *Éj királynője monológ*-
jának és a *Külvárosi éj*-nek az elemzése külön-
ösen tanulságos. Egészében példás, nagy-
igényű munkát sejtető műhelyforgács.

Pusztai Ferenc

Sztaray, Zoltan: Bibliography on Hungary.
New York, 1960. The Kossuth Foundation,
Inc. 101 p. (Hungarian Bibliography Series, 1.)

Örömmel üdvözlünk minden kísérletet,
amely hazánk külföldi ismeretével, irodal-
munk elterjedtségével foglalkozik, érdeklő-
dést kelt és jelentkező igényeket elégít ki,
felméri az eddigi eredményeket, mintegy
útmutatást nyújtva a jövő kulturális propa-

gandájának módszereihez. Örömmel azon-
ban nem kis mértékben lohasztotta le Sztaray
bibliográfiája. Nem a szerző személyéről
van szó, nem ellene emelünk itt kifogást,
hanem módszere, tudományos objektivitása,
s nem utolsósorban munkájának tartalmi
fogyatékoságai ellen.

Mint már az előszóból sejtethetjük, a szerző
szakít a bibliográfia készítésének eddig álta-
lánosán elfogadott munkafolyamataival —
anyaggyűjtés, rendszerezés, publikálás —
s a fordítottján kezd munkához, először
publikál, hogy utána rendszeres anyaggyűj-
tést folytasson a világ több ezer nagy könyv-
tárában. Számol a hazánk s irodalmunk
iránt megnövekedett érdeklődéssel, de ezt
túlságosan egysíkúan kívánja kielégíteni,
arra hivatkozva, hogy bizonyos „kényszerű”
terjedelmi korlátozások miatt aránytalan-
ságok keletkeztek az anyag elosztásában.
De mondjuk ki nyíltan, a bibliográfia nem
azoknak kíván segítséget, tájékoztatást nyúj-
tani, akik jóindulatúan, új ismeretek szerzése
céljából érdeklődnek magyar tárgyú könyvek
iránt, hanem mintegy csokorba szedve
tálalja az összegyűjtött anyagot az 1956-os
ellenforradalom után mesterségesen felszított,
s bizonyos köröknél azóta is előtérben tartott
ügynevezett „magyar kérdés” szakértőinek.

Megállapításunkat csak alátámasztja a
bibliográfia felépítésének vizsgálata. A szerző
a legalaposabb munkát „Magyar forradalom”
— az 1956-os ellenforradalom — címszó
alatti anyag összegyűjtésére szentelte, s
viszonylag ez a legterjedelmesebb rész az
elkészült munkában, mintegy 12 oldal.
Ez a fejezet csaknem egészében tartalmazza
azokat a nyugaton megjelent kiadványokat,
melyek fő célja a hazánk elleni izgatás,
az ellenforradalmárok dicsőítése volt. De
hasonló cílokat szolgáltatnak azok a fejezetek
is, melyek a hangzatos „Emberi jogok”,
„Politikai és társadalmi élet”, „Munkás-
mozgalom”, „Nemzetközi kapcsolatok”, vagy
éppen „Egyházak” címet viselik. Mindezek-
ben a fejezetekben csak elvétve lehet találni
olyan kiadványt, különösen az utóbbi másfél
évtizedből, amely, a felvett néhány magyar
és szovjet hivatalos kiadványtól eltekintve,
címéből ítélve a legkisebb tárgyilagosságra
törekedne.

Az irodalmi rész vizsgálatánál, mivel
minket elsősorban ez érdekel, rögtön előtűn-
nek a tartalmi fogyatékoságok. Ha a szerző
komoly tudományosságra törekszik, akkor
anyagát eleve korlátozhatta volna az első-
sorban angol fordításokban megjelent művek
felsorakoztatására, feltüntetve természetesen
mindenütt a fordító nevét is, mivel amerikai
könyvtárakban, úgy gondoljuk, elsősorban
angol nyelvű szépirodalmat keresnek. Ez
azonban sajnálatos módon hiányzik. Csak
néhány példa. Jókai műveiből megjelent